

70 godina Knjižnice i visokog pomorskog školstva u Rijeci

Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet

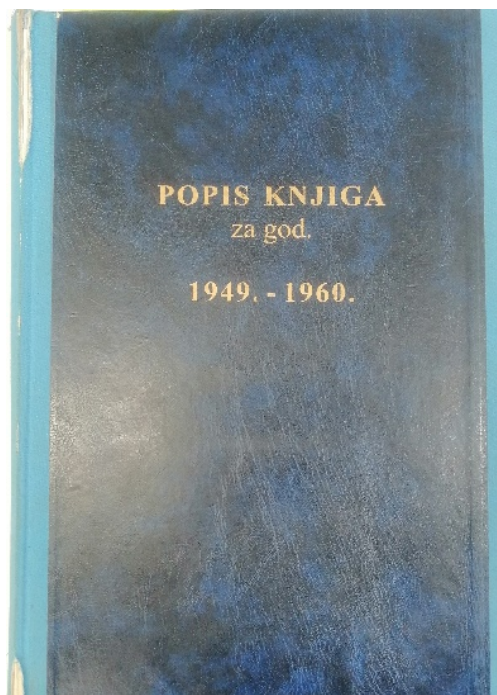
Dolores Markotić, dipl. bib. i komparat.

markotic@pfri.hr

U 2019. godini visoko pomorsko školstvo u Rijeci slavi dugih sedamdeset godina.

Uredbom Vlade FNRJ osnovana je Viša pomorska škola, 4. travnja 1949. godine. Vrlo brzo, počela se formirati i Knjižnica. Cijela povijest Knjižnice, a posebno stvaranje fonda te njegova struktura može se iščitati iz prvih in-

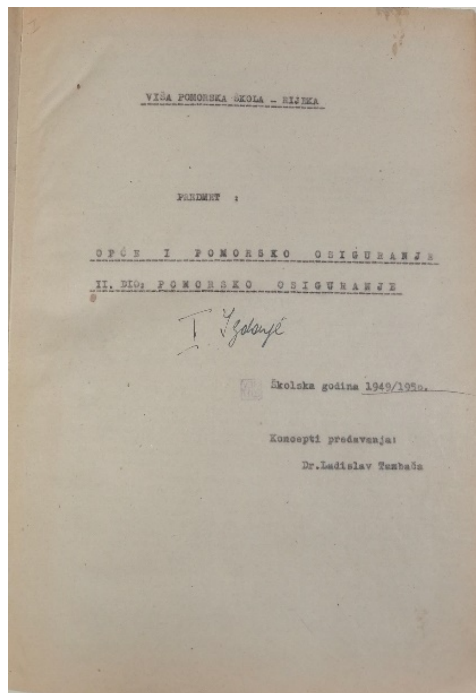
Broj knjige	Ime knjige	Broj	Godina	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno	Ukupno
101	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
102	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
103	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
104	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
105	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
106	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
107	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
108	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
109	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1
110	Archie	1	1949	1	1	1	1	1	1

ventarnih knjiga (knjige i časopisi). Fond se stvarao darovima i kupnjom uglavnom naslova iz matematike, fizike, strojarstva, elektrotehniku, geologije i dr. područja. Najskuplja knjiga kupljena u listopadu 1949. bila je Električna rasvjeta; krasopisom i nalivperom do kraja 1950. godine u inventarnu knjigu upisano je 1.443 jedinica građe. Od stranih jezika u prvoj godini, najviše je bila zastupljena njemačka literatura, zatim talijanska te knjige na francuskom i engleskom jeziku. 5. siječnja 1950. zabilježen je dar Pomorskog tehnikuma Knjižnici, vrlo dobro očuvana i kompletna (30 svezaka + Appendix) Enciklopedia Italiana iz 1929. godine. Inventarna knjiga u dijelu napomene ne bilježi ime ili naziv institucije darovatelja, jedino u ovome slučaju. Međutim, s obzirom da su se cijene knjiga u kupnji pisale nalivperom, a cijene darovanih knjiga grafitnom olovkom, može se zaključiti da su se u tim prvim godinama kupovale knjige ondašnjih domaćih izdavača, dok su knjige na stranim jezicima pripadale darovanom fondu. Uglavnom su svi naslovi bili u jednom primjerku, stoga se pretpostavlja da se knjige nisu posuđivale. Ono što se svakako mora uočiti listajući inventar knjiga je nedostatak naslova pomorske struke. U samim počecima bilo je vrlo malo sadržaja koji bi imali obilježja pomorskog priručnika, odnosno udžbenika. Nekoliko stranih naslova, sigurno nije moglo zadovoljiti potrebe studenata i nastavnika u dijelu općepomorskih znanja. Iako je po završetku prvog ciklusa dvogodišnjeg studija, kako piše dr. sc. Predrag Stanković, samo desetak studenata završilo pomorsko-nautički odjel, jedan student brodstrojarski te jedan pomorsko-ekonomski odjel, ono što imponira je entuzijizam i briga, svijest o potrebi za stručnom literaturom, ideja koja će se vrlo brzo i realizirati u izdavanju prvih skripata. Prvi koji je uz

pomoć tadašnjih studenata i njihovih bibliješki s predavanja izdao skripte bio je dr. Ladislav Tambača, talijanski student, vrni stručnjak i omiljeni predavač. Dr. Tambača predavao je pomorske havarije, pomorsko osiguranje te ekonomiku i tehniku pomorskih prijevoza. Knjižnica posjeduje skripte sastavljene od njegovih predavanja za školsku godinu 1949./1950. iz predmeta: *Opće i pomorsko osiguranje. Dio 2. Pomorsko osiguranje*, a za školsku

godinu 1950./1951.: *Pomorske havarije (Generalne i partikularne havarije; Sudari na moru; Spasavanje na moru) – Privremena skripta, sastavljena prema predavanjima dr. L. Tambače, samo za internu upotrebu študenta Više pomorske škole te Pomorsko osiguranje: (s naručitim osvrtom na englesku praksu) iz 1951. godine.*

Nautičke predmete – Opća i sferna astronomija, Terestrička i praktična navigacija predavao je prof. Frane Simović sa završenim prirodoslovno-matematičkim fakultetom. Kapetan i profesor Frane Simović u samim počecima Više pomorske škole, uz pomoć tadašnjih studenata, skromnom tehnikom tiskanja tekstova na matricama i izvlačenjem na šapirografu je izdao nekoliko skripata: *Nautička astronomija/ po predavanjima F. Simovića u školskoj godini 51/52, Rijeka, Savez studenata Više pomorske škole, 1952., u 2 sveska. Prvi dio činio je Tekst, a drugi Atlas; Terestrička navigacija I.: tekst po predavanjima u školskoj godini 1952./1953.* Slijede naslovi: Pri-

vredno, mjenično i čekovno pravo iz 1952. te Međunarodno pomorsko pravo: sa predavanja prof. G. Badovinca, Rijeka, Viša pomorska škola, 1953. Tijekom 1957. osniva se Odbor za izdavanje skriptata sa svrhom naklade sadržaja iz predmeta koji se predaju na Višoj pomorskoj školi, posebno stručnih. Povijest izdavaštva bit će uskoro dostupno našim korisnicima kao zbirka svih izdanih skriptata i udžbenika s kataložnim opisom te digitaliziranom naslovnom stranicom i sadržajem.

Što se tiče časopisa, iz inventarne knjige iščitavamo malo drugačiji put. Ova vrsta građe počela se inventarizirati 4. travnja 1959., slučajno ili ne, točno 10 godina nakon Uredbe o osnivanju Više pomorske škole. Iako inventarizirani 1959. godine, naslovi prvih upisanih godišta nosila su puno ranije godine izdanja i bili su darovi, tek će kasnije doći do redovite pretplate pojedinih naslova. U dijelu časopisnog fonda, zabilježeni su prvi naslovi stručnih časopisa na engleskom jeziku. Naslijeđa iz prošlosti sa sadržajima pomorske baštine ovoga kraja, sačuvana su u časopisima *Fiume*, *Jadranska straža*, *Riječka revija* i drugima.

Svijest o važnosti Knjižnice bila je vrlo moćna te se reflektirala u zajedničkim početnim naporima, prikupljanju, kupnji i tiskanju važnih naslova stručne literature, što će postati temelj razvoja danas najbogatije i najveće pomorske knjižnice na istočnom dijelu Jadranskog mora. Moglo bi se zapravo reći da se u brojnim transformacijama matične institucije, od Više pomorske škole, Fakulteta za pomorstvo i saobraćaj, Pomorskog fakulteta, zatim Odjela za pomorstvo Sveučilišta u Rijeci i Visoke pomorske škole do današnjeg Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Knjižnica vrlo dobro razvijala, uvijek s glavnim ciljem, biti na usluzi svojim korisnicima.

Čitaonica I.

Knjižnica Pomorskog fakulteta danas je samostalna organizacijska, ustrojstvena jedinica ove visokoškolske ustanove, prostorno potpuno obnovljena 2017. godine.

U pročišćenom i otvorenom interijeru s dvjema velikim čitaonicama, svijetlim bojama i čistim linijama namještaja, Knjižnica pruža studentima vrlo kvalitetne radne uvjete, želi odaslati poruku dobrodošlice i dobrog osjećaja te doprinijeti postizanju kvalitetnih ishoda učenja. Učite li sami u tihom dijelu s 29 sjedećih mjesta ili pak u čitaonici za individualni i grupni rad s 37 sjedećih mjesta Knjižnica želi svojim brojnim uslugama i edukacijskim programom ispuniti sva očekivanja korisnika primjerena prostorno-vremenom okruženju.

Čitaonica II.

Čitaonica I.

Visoki standardi prostorne i računalne opremljenosti: 25 računala, 2 skenera te mrežni printer u potpunosti su usmjereni povećanju zadovoljstva svih naših korisnika: nastavnika i zaposlenika Fakulteta, polaznika doktorskog studija, učenika završnih razreda srednjih škola, studenata i nastavnika srodnih fakulteta, istraživača riječke i primorske pomorsko-lučke baštine, ali prije svega naših studenata.

Prostorno Knjižnica ima 188.46 m² te tako brojem kvadrata predstavlja najveću fakultetsku prostoriju. Svakako da je prostor dragocjena platforma za dobre uvjete i rezultate rada, međutim, bogatstvo i specifičnost svake knjižnice ogleda se u broju i strukturi njenoga fonda te drugih elektroničkih izvora. Za Knjižnicu Pomorskog fakulteta kao najstariju pomorsku knjižnicu na istočnoj obali Jadranskog mora, svakako se može reći da je prva po broju knjižnične građe. Nakon revizije i otpisa obavljenog 2017. godine, Knjižnica danas ima 17.800 monografskih publikacija, 3.707 godišta domaćih i stranih časopisa te 310 jedinica neknjižne građe (CD-i i video-filmovi). Osim tradicionalne knjižnične građe, Knjižnica osigurava dostupnost bazama podataka na nacionalnoj razini. Dostupnost elektroničkih izvora te sve informacije relevantne za Knjižnicu, vidljive su na web stranici: (<https://www.pfri.uniri.hr/knjiznica/>). U načelnoj orijentaciji dostupnosti i primjeni novih digitalnih i elektroničkih sadržaja Knjižnica izrađuje Repozi-torij Pomorskog fakulteta. U ovom institucijskom repozitoriju do sada je pohranjeno 1227 digitalnih objekata, studentskih ocjenskih radova te 30 doktorskih disertacija. Standardiziranost unosa podataka, uvjetovana je vrstom dokumenta koji se unosi. Cilj je u budućnosti podržati i poticati otvoreni pristup sadržaju koji bi trebao povećati vidljivost ustanove, vidljivost radova te veću

citiranost kroz *OpenDoar (Directory of Open Access Repositories)* – kontrolirani direktorij akademskih repozitorija sa sadržajima u otvorenom pristupu. Knjižnica Pomorskog fakulteta dio je integriranog knjižničnog sustava Sveučilišta u Rijeci kojim je osigurana funkcionalna povezanost svih fondova knjižnica Sveučilišta te na taj način zastupljenost traženih izvora u svim knjižnicama Sveučilišta: <http://libraries.uniri.hr/unioncatalog/search.html>.

Kako je tehnologija blisko povezana s dobrim rezultatima ishoda učenja te stjecanja visokih stručnih kompetencija, Fakultet je programom *Maritime e-Learning* osigurao *online* pristup bazi filmova *Vidotela* s korisnim temama sigurnosti na moru, prijevoza različitih vrsta tereta brodom, te mom kriznog menadžmenta na brodu te ljudskog faktora kao uzroka pomorskih nezgoda itd. Trenutno je omogućen istovremeni pristup s 10 računala koji su spojeni na internetsku mrežu Fakulteta dok je u planu nadogradnja i mogućnost spajanja preko Web aplikacije s bilo kojeg računala koji je povezan na internet. Za pregledavanje navedenih sadržaja, Knjižnica je osigurala 3 izdvojena mjesta s upotrebom slušalica.

Stalno unaprjeđenje kvalitete knjižnične usluge, misija je Knjižnice koja propitujući zahtjeve svojih korisnika na putovima suvremene teorije i prakse knjižničarstva nastoji osigurati kvalitetnu uslugu u kontekstu zahtjeva visokoškolskog obrazovanja i znanosti.

Knjižnica želi biti prostor dobrog osjećaja i poticaja koji će kvalitetnim uvjetima pomoći ostvarenju vrijednih obrazovnih rezultata, prostor u koje se tradicionalni izvori susreću s modernom tehnologijom i tako sadržaju daju nove oblike radi što bolje komunikacije s budućim generacijama. Knjižnica želi biti i partner te u svakodnevnom kontaktu sa svojom koris-

nicima kontinuirano raditi na unaprjeđenju kvalitete knjižničnih usluga, davati stalnu potporu nastavnom procesu u okruženju visokoškolske institucije u čijem je sastavu.

Literatura

1. Viša pomorska škola u Rijeci: 1949.-1964.: zbornik / Predrag Stanković (ur.). Rijeka: Viša pomorska škola, 1964.
2. Zbornik Više pomorske škole u Rijeci / Ivo Dvornik (ur.). Rijeka: Viša pomorska škola, 1969.
3. Stanković, P. Četrdeset godina od osnivanja Više pomorske škole u Rijeci, danas Fakulteta za pomorstvo i saobraćaj // Novi list, 8.-22. studenoga, 1989.

